

Az Országos Bírói Tanács elnökének beszámolója a 2020. február 1. és 2020. július 31. közötti időszakról

I. Bevezető

Az Országos Bírói Tanács (a továbbiakban: OBТ vagy Tanács) működésének 2020. február 1-től 2020. július 31-ig terjedő időszakát legfőképpen három körülmény határozta meg:

1. Megindult a korábban nem véleményezett, illetőleg az újonnan meghozott OBH elnöki utasítások és ajánlások tömeges véleményezése.
2. A COVID-19 vírus miatti rendkívüli jogrenddel kapcsolatban radikálisan átalakult az OBТ szokásos működési rendje, rendes ülés hónapokig nem volt tartható.
3. A 2020. július 13-án megtartott póttagválasztó küldöttgyűlést követően a Tanács létszáma újra a bíróságok szervezetéről és igazgatásáról szóló 2011. évi CLXI. törvényben (a továbbiakban: Bszi.-ben) meghatározott 15 főre emelkedett.

II. Az OBТ érdemi működése

1.) Az OBТ ülései

Elnökségem alatt az OBТ első ülését **2020. február 5. és 6. napján** tartotta a Kúria Mailáth termében. Ekkor egyrészt sor került 11 OBH elnöki utasítás és ajánlás véleményezésére, másrészt a Tanács napirendre vette az igazságszolgáltatásba vetett közbizalom rombolására alkalmas újságcikkek és politikusi nyilatkozatok kérdéskörét. Az OBТ tagjai és a tanácskozási joggal az ülésen résztvevők megvitatták általánosságban, hogy ezek a nyilatkozatok negatív következményekkel járnak a bíróságok megítélésére, és az igazságszolgáltatásba vetett közbizalmat aláássák. Szükséges megvizsgálni, hogy az igazságszolgáltatás egyes szereplői milyen lépéseket tehetnek a médiakampány okozta helyzet orvoslására. Az OBТ tagjai javasolták, hogy a bírósági szervezet részéről is legyen folyamatos tényszerű tájékoztatás olyan kérdésekről, amelyek tekintetében valótlan és félinformációk jelennek meg különféle nyilatkozatokban.

Az OBT a **2020. március 4-i ülésén** megtárgyalta, majd egy későbbi határozatával elfogadta a Budapest Területén Működő Ítéltábla Mellett Eljáró Elsőfokú Szolgálati Bíróság elnökének és a Kúria Mellett Eljáró Másodfokú Szolgálati Bíróságelnökének 2019. évre vonatkozó beszámolóit, valamint a 2020. április 1. napján hatályba lépő Bszi. módosításra figyelemmel – a koherencia megteremtése érdekében – módosította saját Szervezeti és Működési Szabályzatának egyes rendelkezéseit. A Tanács ezen az ülésén választotta meg a Kúria mellett működő Bírósági Végrehajtói Fegyelmi Bíróság, valamint a Budapest Környéki Törvényszék mellett működő Bírósági Végrehajtói Fegyelmi Bíróság tagjait, döntött továbbá a „15 éves Kiváló Bírói Szolgálatért Oklevélben” részesített bírák személyéről, valamint számos OBH elnöki utasítást is véleményezett.

Figyelemmel az időközben kialakult, vírus okozta veszélyhelyzetre a Tanács a következő ülését Skype-konferencia keretében tartotta meg **2020. május 6-dikán**. Ezen az ülésén a Tanács megtárgyalta a Kúria elnökének kinevezési jogkörébe tartozó bírói és bírósági vezetői álláspályázatok tekintetében 2019. évben folytatott gyakorlatáról szóló beszámolót, amelyet – mint törvényben megfelelőt – elfogadott. Megtárgyalta továbbá az OBH elnökének a kinevezési jogkörébe tartozó bírói és bírósági vezetői álláspályázatok tekintetében 2019. évben folytatott gyakorlatáról szóló beszámolót is. Ennek során az OBT nem tekintette törvényesnek a gyakorlat azon részét, hogy az OBH elnöke eljárási szabálysértésre történő hivatkozással eredménytelennek nyilvánított olyan bírói pályázatokat, amikor a pályázatot rangsoroló bírói tanács a jogszabályi kereteket betartva alakította ki a rangsort. Kifogásolhatónak minősítette azt is, ha a bírói és bírósági vezetői álláspályázatok kiírása és elbírálása tekintetében az eljárási határidőket a bíróság elnöke vagy az OBH elnöke nem tartja be. Egyebekben az OBT az OBH elnökének gyakorlatát a törvénynek megfelelőnek találta. Ezen túl az Országos Bírói Tanács megtárgyalta a 2012 előtt nyugállományba vonult bírák helyzetét, és kezdeményezte, hogy nyugellátásuk kérdését a Bírói Életpálya Szakértői Testület következő ülésén tűzze napirendre. Az OBH elnöke ezen az ülésen tartotta meg tájékoztatóját a 2019. évi második féléves tevékenységéről, melyet a Tanács elfogadott.

Az OBT szintén Skype-konferencián tartotta meg azokat a zárt üléseit, amelyeken döntött a 2020-as címekről, díjakról és egyéb elismerésekről, valamint a 2020-ban állami kitüntetésre javasolt bírák és igazságügyi alkalmazottak személyéről.

Az OBT – a Kúria elnökének kérésére szakítva kétéves hagyományával – a következő ülését már az OBH Szalay utca 16. szám alatti épületének 129-es termében tartotta meg **2020. július 1. napján**. Ezen az ülésén a Tanács

jóváhagyta az első- és másodfokú szolgálati bíróságok új ügyrendjét, döntött személyi kérdésekben, OBH elnöki utasításokat véleményezett, valamint a 2018-2019 évben az OBH elnökének kinevezési jogkörébe tartozó bírósági vezetők, hivatalba beosztott bírák és bírósági titkárok részére kifizetett illetményen felüli juttatások vizsgálatára bizottságot állított fel.

2.) Az OBT ülésen kívüli tevékenysége és az OBH elnöke által alkotott közjogi szervezetszabályozó eszközök véleményezése

Elnökségem alatt az OBT soha nem látott mennyiségű, összesen **84 határozatot** hozott. Ezek jelentős részét ún. elektronikus szavazás útján. Nem kevés kihívást jelentett annak megoldása, hogy az emailés egyeztetések során egyrészt minden tagnak, másrészt minden tanácskozási jogosultnak lehetősége legyen az érdemi véleményezésre. Ennek érdekében először a rendkívüli ítélezési szünet idejére, később a kormány által elrendelt veszélyhelyzet idejére szóló részletes szabályozást kellett megalkotni. Úgy vélem, hogy a Tanács e kihívásnak is sikeresen megfelelt, határozatainak és utasítás-véleményezéseinek színvonala semmivel sem maradt el a korábban megszokottaktól.

Ezen időszak alatt az OBH elnöke is újszerű megoldások bevezetésére kényszerült annak érdekében, hogy a bíróságok a veszélyhelyzet alatt is zavartalanul, a járványügyi ajánlásoknak is megfelelő módon működhessenek. Az OBH elnöke által felállított és általa is elnökölt Veszélyhelyzeti Kabinet eleinte „ajánlásokat” adott ki, majd – miután a Tanács jelezte, hogy álláspontja szerint ez a terminológia nem elfogadható – a későbbiekben már „javaslatokat”. A központi igazgatás veszélyhelyzet alatti működésével kapcsolatban a Tanács jelezte továbbá, hogy nem tartja elfogadhatónak, hogy az OBH elnöke olyan közjogi szervezetszabályozó eszközt alkosson (nevezetesen: normatív határozatot), amelyre jogszabály nem ad lehetőséget. OBH elnöki határozat sem a véglegesség szándékával, sem ideiglenesen nem szabályozhat kötelező erővel egyetlen élethelyzetet sem.

Az OBH elnöke – csakúgy, mint az összes utasításának tervezetét – a Veszélyhelyzeti Kabinet javaslatait is megküldte véleményezésre az OBT-nek még a kihirdetésük előtt.

Az OBH elnökének utasításainak véleményezése során a Tanács a legtöbb esetben támogatólag véleményezte az utasítástervezeteket, azonban számos esetben kritikai észrevételeket is tett. Ezeket az OBH elnöke volt, hogy elfogadta (pl. a fogalmazók joggyakorlatáról szóló utasítás kapcsán, vagy a tervezett elektronikus kapcsolattartói hálózatról szóló utasítástervezet hatályba nem

léptetése kapcsán), de több esetben teljes egészében figyelmen kívül hagyta. Így például nem változtatott a Tanács által elfogadhatatlannak tartott, a bíróságok által használt gépjárművek üzemeltetéséről és használatáról szóló utasításán, vagy a szintén éles kritikával illetett, túlzó formakényszert előíró Beisz.-t módosító utasításán.

Elnökségem alatt a konstruktív együttműködés irányába ható fejlemény volt, hogy az OBH határozatai – szemben az OBH korábbi elnöke által folytatott gyakorlattal – ma már a Bírósági Közlönyben is rendre megjelennek.

3.) Az OBH szervezésében megtartott rendezvények

A Tanács még 2019-ben megválasztotta az első- és másodfokú szolgálati bíróságok tagjait. Az újonnan megválasztott **szolgálati bíráknak történő ünnepélyes okiratátadásra** már az én elnökségem ideje alatt, 2020. február 6-án, az OBH aulájában került sor. Az itt elmondott beszédemet a MABIE a saját honlapján is közzétette.

A COVID-19 vírus okozta veszélyhelyzet ideje alatt került sor a **bírósági végrehajtók első- és másodfokú fegyelmi bíráinak eskütételére** is. Tekintettel arra, hogy a hatályos törvényi szabályozás szerint nevezettek munkájukat csak az OBH előtt tett esküjüket követően kezdhetik meg. Az eskütételre rendhagyó módon, az érintettek, valamint az OBH tagjainak részvételével zajló Skype-konferencián került sor. Az újonnan esküt tett kollégákat – az OBH elnökén túl – köszöntötte az OBH elnöke és a Magyar Végrehajtói Kar elnöke is.

Az Országos Bírói Tanács 2020. január 8-án állította fel az **Etikai Kódex felülvizsgálatát előkészítő konzultációs testületet**. A testület tagjai az OBH 3 delegáltja, az első- és másodfokú szolgálati bíróságok elnökei, a MABIE két delegáltja, valamint az OBH elnöke által delegált, OBH-ba beosztott bíró. A testület eddig egy ülést tartott a MIA-n, második, 2020. április 20. napjára tervezett ülését a kialakult járványhelyzetre tekintettel el kellett halasztani. Bízom benne, hogy a Testület munkája a jövőben folytatódni fog.

Az Országos Bírói Tanács 2020. július 15-én tartotta meg fennállásának legnagyobb rendezvényét, az idei **Bíróságok Napját**. A 2019-es és a 2020-as díjazottak a Groupama Arénában egy ünnepi műsor és fogadás keretében vehették át kitüntetésüket. A rendezvényen az OBH elnökén túl ünnepi beszédet mondott a Kúria és az OBH elnöke.

III. Az OBТ nemzetközi kapcsolatai

Az OBТ 2020 március végén vendégül látta volna az European Network of Councils for the Judiciary (Európai Igazságügyi Tanácsok Hálózata, a továbbiakban: ENCJ) „Közbizalom és bírósági arculat” elnevezésű munkacsoportját, azonban a koronavírus miatt bevezetett korlátozások miatt az ENCJ ülése elmaradt, illetve a későbbiekben videokonferencia útján volt megtartva.

Az OBТ további egy évig **tagja marad az ENCJ Irányító Testületének**, amelynek munkájában dr. Vadász Viktor vesz részt. Az ENCJ 2020 júniusi videokonferencia útján megtartott közgyűlését követően munkacsoportokba osztotta a hálózat munkájában részt vevő személyeket: a „Függetlenség, elszámoltathatóság és az ítékezés minősége” elnevezésű munkacsoportját dr. Vadász Viktor vezeti a következő évben, és az OBТ részéről dr. Matusik Tamás vesz részt a munkacsoport üléseken. A „tisztességes eljárás biztosítása vészhelyzet idején” és a „digitális igazságszolgáltatás” elnevezésű munkacsoportban dr. Matusik Tamás és dr. Rochlitz Zoltán vesz részt, míg a korábbi „Közbizalom és bírósági arculat munkacsoportban” továbbra is dr. Vadász Viktor képviseli az OBТ-t.

IV. Az OBТ működésének tárgyi feltételei és gazdálkodása

Pozitív változás következett be az **OBТ iroda** elhelyezését illetően. A korábbi méltatlan szerverszoba helyett az OBH elnöke 2020 júniusában a Tanács rendelkezésére bocsátott két olyan irodahelyiséget, amelyek már megfelelő elhelyezést biztosítanak. Az iroda tárgyi eszközökkel történt felszerelése megfelelő.

Sajnos nem ilyen kedvező a helyzet az OBТ **irodáján dolgozó igazságügyi alkalmazottat** illetően. Korábban a Kúria, most a Budapest Környéki Törvényszék (a továbbiakban: BKT) biztosít segítő munkatársat az OBТ részére és nem az OBH. Az OBТ irodán dolgozó bírósági titkár munkáltatója jelenleg a BKT elnöke, akitől a munkavállaló helyettesítésének megoldása nyilvánvalóan nem várható el. E tárgyban szóban és írásban is többször jeleztem a problémát az OBH elnökének, bízom benne, hogy a helyzet hamarosan megnyugtatóan megoldódik.

Az **OBТ költségvetése** a 2019 decemberében megkötött megállapodás alapján biztosított, a Tanács gazdálkodása átlátható. Miután az OBТ nem rendelkezik jogi

személyiséggel minden egyes vásárlás az OBH elnökének előzetes hozzájárulásával, számla ellenében történik.

V. Folyamatban maradt ügyek

Figyelemmel az Alaptörvény 25. cikk (5) bekezdésére, valamint a Bszi. 103. § (1) bekezdés a) pontjára tájékoztatás kértém az OBH elnökétől a 9/2020. (I. 13.) OBH elnöki határozattal elrendelt, a **Szegedi Törvényszéken lezajlott igazgatási vizsgálattal** kapcsolatban. Véleményem szerint az OBT felügyeleti jogának ellátásához indokolt a nagyjelentőségű vizsgálat megállapításait – szükség esetén zárt – OBT ülésen mielőbb megvitatni.

Az OBT elnökeként levélben kerestem meg az OBH elnökét, hogy tegye lehetővé, hogy minden OBT tag munkáját **bírósági titkár** segíthesse. A kérdést a Tanács a legutóbbi ülésén meg is vitatta, ahol az OBH elnöke akként nyilatkozott, hogy áttekinti a lehetőségeket. Magam rendkívüli fontosságú kérdésnek tartom, hogy valamennyi OBT tag hatékonyan tudja ellátni az OBH elnökét felügyelő munkáját, és ha ehhez titkári segítségre tart igényt, úgy azt korlátozás nélkül megkaphassa.

Az OBT a „**15 éves Kiváló Bírósági Szolgálatért Oklevelek**” átadását a 2020. évi rendes, ünnepi összbírói értekezleteken kívánta átadni március-május folyamán. A kialakult pandémiás helyzetre tekintettel ezek az összbírói értekezletek egy kivételével elmaradtak, így az aláírt oklevelek zömmel átadatlanok. Magam mindenképpen szükségesnek tartom annak eldöntését, hogy a későbbiekben miként történjen meg ezeknek az elismeréseknek az átadása.

Az Országos Bírói Tanács **inter- és intranetes megjelenése** évek óta erősen akadályozott. Éppen ezért az OBT elnökeként korábban levéllel fordultam az OBH elnökéhez az OBT online megjelenésének biztosítása tárgyában. Az OBT legutóbbi ülésén az OBH elnöke arról tájékoztatta a Tanácsot, hogy az OBH illetékesei felvették a kapcsolatot az OBT erre a feladatra kijelölt tagjával. Tudomásom szerint az érdemi munka ha megkésve is, de elkezdődött, bízom benne, hogy az mihamarabb véget is ér.

VI. Köszönetnyilvánítás

Az Országos Bírói Tanács valamennyi tagja az elvárható szintet is meghaladó mértékű erőfeszítéseket tett annak érdekében, hogy az Országos Bírói Tanács ebben a félévben is elláthassa Alaptörvényben meghatározott feladatait.

Különösen nehéz volt ez az új típusú koronavírus okozta járványhelyzet idején. Külön köszönöm valamennyi tagnak, hogy helyt álltak ebben a szokatlan és nehéz helyzetben, és kivétel nélkül valamennyien részt vállaltak a közös munkában.

Elnökségem idején személyesen is rengeteg támogatást kaptam a Tanács tagjainak többségétől, munkámat a segítségük nélkül nem tudtam volna ellátni. Mindezért hálásan köszönetemet fejezem ki.

Dr. Fázsi Lászlónak, az OBT következő elnökének munkájához sok sikert és jó egészséget kívánok, az OBT korábbi elnökeként megszerzett tapasztalataimra és segítségemre bármikor számíthat.

Budapest, 2020. augusztus 24.

Dr. Vasvári Csaba